

2012 blev rædselsår med 15

10 voksne og fem børn døde sidste år på landbrug. På 11 år er der registreret 4.617 ulykker i alt på landbrug.

Af Frederik Thalbitzer
 tlf. 33 39 47 41

24 årig fundet død i silo efter fald på seks-syv meter. 57-årig død, da en kvie væltede ham, så han slog hovedet i betongulv. 13-årig omkom, da hans hoved blev klemt under baghjul på traktor, der væltede. Landmand klemt ihjel mellem mejetærsker og høstvogn. Sådan lyder fire af sidste års rekordmange

dødsulykker på landbrug.

Landbrug er dødsensfarligt, og det erhverv hvor der sker flest ulykker, viser statistikkerne.

Fra 2001 til 2012 skete der i alt 98 dødsulykker på landbrug, viser tal fra Videncentret for Landbrug. Det svarer til otte dødsulykker om året i snit, men 2012 blev et kedeligt

»Dødsulykkerne er kun toppen af isbjerget. Derudover er der en masse »alvorlige ulykker« og mange, mange flere knap så alvorlige ulykker.

Helle Domino, arbejdsmiljøchef

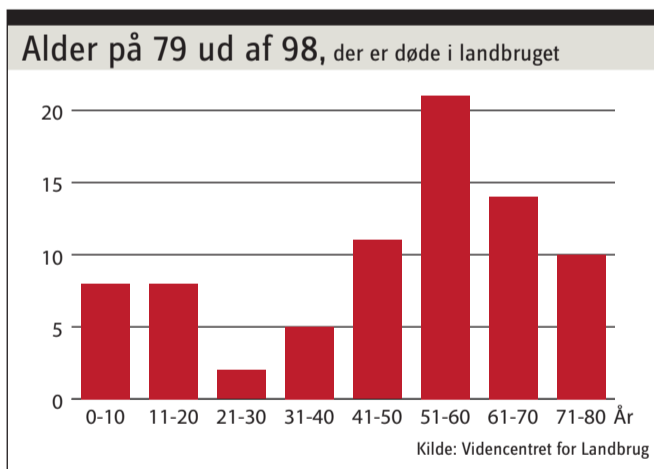
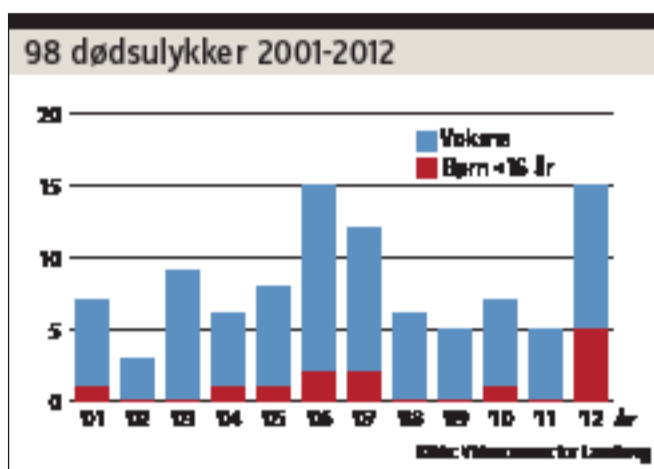
rekordår med 15 dødsulykker. Det er ikke set værre i de 12 år, LandbrugsAvisen har tal for. Ekstra tragisk var, at fem af de døde var børn.

4.617 ulykker på 11 år

På Videncentret for Landbrug ser chef for arbejdsmiljø Helle Domino med stor alvor på de høje tal.

»Dødsulykkerne er jo kun toppen af isbjerget. Derudover er der en masse »alvorlige ulykker« og mange, mange flere knap så alvorlige ulykker,« siger hun.

Hos Arbejdstilsynet kan man se, at der i perioden 2001-2011 er sket i alt 1.206 alvorlige ulykker, svarende til 110 om året. Det vil sige arbejdsulykker, der har

Færre ulykker er noget man beslutter

Godt arbejdsmiljø kommer ikke af sig selv, men kræver en indsats.

Af Frederik Thalbitzer

Det store antal ulykker og dødsulykker i landbruget er noget, der optager Videncentret for Landbrug. Og ifølge arbejdsmiljøchef Helle Domino kommer det ikke af sig selv.

»Det begynder med, at ledelsen beslutter, at den vil have et godt arbejdsmiljø, så risikoen for ulykker bliver mindre,« siger hun.

Videncentret har de senere år satset massivt på at få øget fokus på ulykker og finde hensigtsmæssige metoder til at forebygge.

»Det begynder med, at ledelsen beslutter, at den vil have et godt arbejdsmiljø, så risikoen for ulykker bliver mindre.

Helle Domino, arbejdsmiljøchef, Videncentret for Landbrug

Videncentret råder over en »sikkerhedsbus,« der kører rundt til landmænd og arrangementer

»Vi har lavet pjecer med tjeklister og kampagner blandt andet i LandbrugsAvisen, og vi har udstillet på Agromek og kongresser og dyrskuer, hvor der kommer mange landmænd,« påpeger hun.

Dertil kommer arrangementer, hvor en forulykket landmand til skræk og advar-

Foto: Uggi Kaldan.

dødsulykker

medført »amputation, knoglebrud eller omfattende skader på legemet.« Og tæller man »andre ulykker« med, skete der i samme periode yderligere 3.356 ulykker. Samlet set har der i alt været 4.617 ulykker på landbrug fra 2001-2011.

Aldersmæssigt ligger dødstallet for børn og for ældre højest. Det viser tal fra Vi-

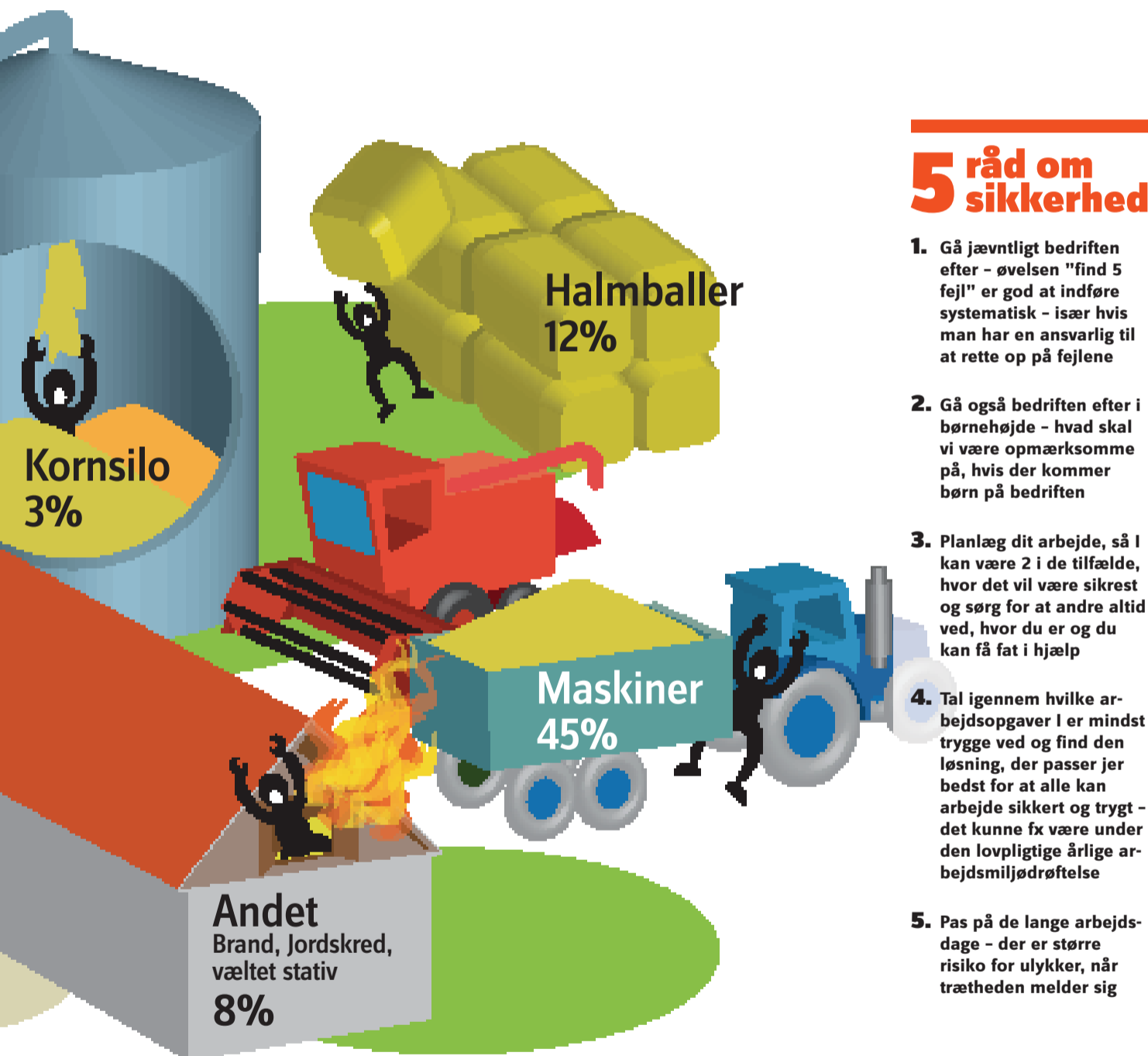
dencentret, der har registreret alderen på 79 af de 98 der endte i dødsulykker. For eksempel er 16 børn fra 0-20 år døde, mens der er mindre end halvt så mange, nemlig syv i alderen 21-40 år, der er døde.

Til gengæld fører de ældre landmænd i dødsstatistikken. I alderen 51-70 var der i alt 35 dødsulykker - altså fem gange

De dødeligste job

1. Landbrug, skovbrug og fiskeri
2. Opførelse og nedrivning af byggeri
3. Transport af gods
4. Anlægsarbejde
5. Metal og maskiner

Kilde: Arbejdstilsynet (2007-10)

sel har fortalt som sin ulykke, og arbejdsmiljøkonsulenter har undervist i sikkerhed på landbrugsskoler.

1.200 APV'er

Et andet fokusområde har været udarbejdelse af APV'er (arbejdspladsvurderinger, red.). Videncentret råder over en »sikkerhedsbus«, der kører rundt til landmænd og arrangerer og for eksempel demonstrerer værnemidler og hjælper landmænd med at få styr på de lovpligtige APV'er.

»Der er lavet mindst 1.200

APV'er,« siger Helle Domino.

Her bidrager Videncentret med skemaer og tjeklister, der målretter sig mod de forskellige driftsgrene.

Fokus på børn

Videncentret har et særligt fokus på børn, der også optræder i døds- og ulykkesstatistikken. Helle Domino mener, det er, fordi arbejdsplads og bopæl er et og samme sted.

»Børn er nysgerrige og vil være, hvor der er vigør, og så sker ulykkerne,« siger hun.

Derfor leger de arbejdsmiljø

ind hos landbobørnene. Det sker med konceptet Galegaarden, der tager ud til dyrskuer og som også findes på nettet, hvor børn kan læse om farerne og quizze sig til præmier. Desuden kan landmændene finde tjeklister til, hvordan man gør gården børnesikker.

Friske øjne

Helle Domino opfordrer til, at landmænd gør brug af arbejdsmiljøkonsulenterne for at forebygge ulykker.

»Man kan nemt stirre sig blind for risici, og så er der

Og selv i aldersgruppen 71-80 år, der må være noget mindre, var der 10 dødsulykker.

Tallene taler for sig selv men bekymrer generelt ikke landmændene. I en afstemning på www.landbrugsavisen.dk i august mente 69 procent, at sikkerheden er fin.

5 råd om sikkerhed

1. Gå jævntligt bedriften efter - øvelsen "find 5 fejl" er god at indføre systematisk - især hvis man har en ansvarlig til at rette op på fejlene
2. Gå også bedriften efter i børnehøjde - hvad skal vi være opmærksomme på, hvis der kommer børn på bedriften
3. Planlæg dit arbejde, så I kan være 2 i de tilfælde, hvor det vil være sikrest og sørg for at andre altid ved, hvor du er og du kan få fat i hjælp
4. Tal igennem hvilke arbejdsopgaver I er mindst trygge ved og find den løsning, der passer jer bedst for at alle kan arbejde sikkert og trygt - det kunne fx være under den lovpligtige årlige arbejdsmiljødrøftelse
5. Pas på de lange arbejdsdage - der er større risiko for ulykker, når trætheden melder sig

Læs mere på www

- www.landbrugsulykker.dk (bl.a. med faktaark med råd om forebyggelse)
- www.landbrugogsikkerhed.dk
- www.galegaarden.dk
- www.safetyonfarm.dk

Her gik det galt

- eksempel på ulykker

38-årig dræbt af traktor

Reparation af en vinduesvisker på traktor kostede en 38-årig mand livet. Den omkomne stod på trinbrættet foran det ene baghjul. Da han ikke kunne nå vinduesviskeren, bad han traktorføreren om at dreje tændingsnøglen og starte viskeren. Ulykkeligvis kom makkeren til at trykke på startknappen ved siden af tændingsnøglen. Motoren gik i gang, og traktoren, der stod i gear, begyndte at køre. Den 38-årige mistede balancen, faldt af og landede så uheldigt, at traktoren kørte hen over ham. I ambulancen på vej til sygehuset døde han.

Fik fingrene i mejetærsker

Et splitsekunds ubetænksomhed og tre fingre på højre hånd hang i laser. Sådan gik det for en landmand ved et rutinetjek på mejetærskeren. Han standsede maskinen, gik ned ad stigen og åbnede afskærmningen til broen for at tjekke stenfælden. Han kunne intet se og stak hånden ind for at mærke efter. Så gik det galt. Cylinderen har et friløb, som man hverken kan høre eller se. Det kostede tre dage på sygehuset og hårde odds for at klare resten af høsten med en hånd.

Klemt ihjel under bobcat

En 43-årig mand blev klemt ihjel under en bobcat, da han gik ud for at køre møg ud af stalden. En time senere fandt hans mor ham livløs under forhjulene. Moderen hentede naboen, som fik stoppet bobcatten. Politiet har ikke kunnet fastslå, hvordan ulykken er sket, men det ligger fast, at ingen andre personer var involveret. Ifølge sporene var manden på vej tilbage til stalden, da bobcatten pludselig svingede brat og ramte en anden maskine. Manden faldt ud og kom ind under bobcatten. Bobcatten bar præg af ikke at være eftersat i mange år.

Såret af frådende orne

Tre centimeter flænger i lår og balde. Det var, hvad en medarbejder på en so-bedrift fik ud af at genne med en orne under inseminering. To orner havde gejlet hinanden så kraftigt op på hver side af en låge, at fråden stod dem om mundvigene. Da medarbejderen skubbede til den ene for at få den gennem næste låge, snurrede ornen rundt og løftede hende op ad lågen, og dens hjørnetænder flænsede lår og balde. Liggende på maven på bilens bagsæde blev hun kørt til sygehuset, hvor sårene blev rensede. Herefter stod den på antibiotika.

